

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертацію Лі Вейхуа
на тему «Формування лінгвокультурної компетентності
студентів ЗВО України та Китаю в умовах глобалізації»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)**

Активна глобалізація впливає на всі сфери життєдіяльності людей, що зумовлює нагальну потребу осмислення тих складних лінгвокультурних процесів, що відбуваються в сучасному суспільстві. Адже, з одного боку, сьогодні спостерігається зростання рівня національної самосвідомості представників різних етнічних спільнот, що зумовлює підвищення їхньої уваги до питання збереження й розвитку рідної мови, а з іншого – інтенсивно розгортається процес акультурації, що проявляється у взаємовпливі різних національних культур під час безпосереднього та тривалого контакту між народами. У такій ситуації значно зростає роль лінгвокультурної компетентності, що виконує роль своєрідного ключа для забезпечення взаєморозуміння між людьми, які є носіями різних мов та культур.

Як відомо, одним із наслідків глобалізаційних процесів є формування єдиного світового освітнього простору, що передбачає зближення концептуальних підходів різних держав до організації освіти, а також визнання документів про освіту інших країн. У контексті цього збільшення іноземних студентів в університетах є важливим аспектом державної освітньої політики в Україні та КНР. Зокрема, кількість студентів-іноземців є важливим рейтинговим показником, який відображає визнання вищої школи та конкурентоспроможності країни на світовому ринку освітніх послуг, а водночас базовим складником інвестицій з-за кордону в державну економіку. Доцільно також підкреслити, що співпраця України та КНР у сфері освіти є одним із пріоритетних напрямів двосторонніх відносин, причому кількість китайських студентів в Україні та українських студентів в Китаї в останні роки стрімко зростає.

Глобальні зміни у світі загалом та зазначені зрушення в організації вищої освіти України та КНР зокрема значно актуалізували потребу у формуванні студентів не тільки як компетентних фахівців, але й як всебічно розвинутих і мобільних особистостей, здатних швидко реагувати й адекватно реагувати на зміни в полікультурному соціумі, здійснювати ефективне міжнаціональне спілкування.

У контексті вищевикладених міркувань вважаємо, що проведене Лі Вейхуа дисертаційне дослідження проблеми формування лінгвокультурної компетентності студентів ЗВО України та Китаю є у край своєчасним та необхідним.

Потребу в дослідженні означеної проблеми зумовлено й виявленими дисертанткою суперечностями:

- між глобалізацією сучасного світу та недостатнім урахуванням глобалізаційних процесів у навчальних планах підготовки фахівців у ЗВО України та Китаю;

- між зростаючою академічною та соціальною мобільністю людства і, як наслідок, необхідністю досконалого вивчення майбутніми фахівцями іноземних мов та особливостей національних культур і недостатньою кількістю навчальних дисциплін, які б забезпечували їхню іншомовну та лінгвокультурологічну підготовку;

- між гострою необхідністю формування лінгвокультурної компетентності студентів ЗВО України та Китаю та нерозробленістю науково-методичного забезпечення їхньої професійної підготовки в цьому контексті.

Наукову цінність дисертаційної роботи підтверджує також те, що вона виконувалась відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри романо-германської філології ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Старобільськ) у межах комплексної наукової теми: «Суб'єкт-суб'єктна взаємодія в системі формування лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів іноземних мов» (державний реєстраційний номер 0117U002738). Тему затверджено на засіданні Вченої ради ДЗ «Луганський

національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Старобільськ) (протокол № 3 від 25.10.2019).

Не викликає заперечень обраний науковий апарат дослідження, усі компоненти якого повністю узгоджені між собою. Зокрема, грамотно обраний об'єкт і предмет дослідження, коректно сформульована його мета дали змогу чітко й логічно визначити завдання наукового пошуку та виконати їх в повному обсязі. Одержання обґрунтованих та достовірних результатів дослідження забезпечується чітко визначеною методологією, системним аналізом теоретичного та практично орієнтованого матеріалу, вдало обраним комплексом методів дослідження, широким загалом опрацьованих наукових джерел. Науковий пошук здійснено сумлінно та компетентно, що дозволило здобувачці сформулювати наукові значущі теоретичні положення та зробити ґрунтовні висновки при розв'язанні педагогічно значущої проблеми.

Схвально відзначимо, що дисертаційна робота має певні неповторні характеристики, грамотно сформульовану основну ідею наукового пошуку. Логічно й обґрунтовано сформульовані концептуальні положення стали підґрунтям для проведення дослідження проблеми формування лінгвокультурної компетентності студентів ЗВО України та Китаю в умовах глобалізації на гідному рівні.

Зміст і структура роботи відповідають поставленим завданням, поняттєво-категоріальний апарат є несуперечливим, а його логіка достатньо обґрунтованою. Так, дисертаційна робота включає вступ, два розділи, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел та додатки.

На позитивну оцінку заслуговує широкий огляд вітчизняних та іноземних наукових джерел, який дозволив комплексно дослідити проблему формування лінгвокультурної компетентності студентів ЗВО України та Китаю в сучасній педагогічній теорії та практиці.

Слід відзначити високу наукову новизну результатів дослідження. Зокрема, у дисертації Лі Вейхуа вперше запропоновано наукове розв'язання проблеми формування лінгвокультурної компетентності студентів ЗВО України та Китаю в умовах глобалізації. На основі аналізу широкого загалу наукових

джерел науковиця визначила структурні компоненти (мотиваційний, когнітивно-діяльнісний, оцінно-рефлексивний) лінгвокультурної компетентності студентів ЗВО України та Китаю, а також змістове наповнення цих компонентів.

Вагомим науковим доробком дисертантки є визначення педагогічних умов, які забезпечують ефективне формування лінгвокультурної компетентності студентів вищої школи України та Китаю, а саме:

- використання методики предметно-мовного інтегрованого навчання з метою активізації процесу опанування студентами іноземної мови та культури;
- упровадження в освітній процес сучасних інформаційно-комунікативних технологій навчання з метою підвищення мотивації студентів до вивчення іноземної мови та культури;
- організація навчальних комунікативних тренінгів як ефективного засобу формування лінгвокультурної компетентності студентів.

Позитивної оцінки заслуговує удосконалення авторкою дисертації форм і методів формування лінгвокультурної компетентності студентів в освітньому процесі ЗВО України та Китаю. У дисертації також набули подальшого розвитку наукові положення про суть лінгвокультурної компетентності фахівців в умовах глобалізації.

Додатки дисертації містять багато фактичного матеріалу, на який автор спирається в основній її частині: виконані здобувачами проєктні завдання, засоби діагностики тощо.

Подані в роботі 11 таблиць, 8 рисунків та 7 додатків справляють позитивне враження, підвищують сприймання інформації та збільшують цінність проведеного дослідження.

Основні результати дослідження впроваджено в освітній процес ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Старобільськ); Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Северодонецьк); Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського (м. Миколаїв); Полтавського

університету економіки і торгівлі (м. Полтава); Юньченського університету (Yuncheng University).

Отримані результати дослідження можуть бути використані в процесі організації професійної підготовки студентів ЗВО України та Китаю в умовах глобалізації, зокрема під час розробки освітніх та освітньо-кваліфікаційних програм, навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін циклу професійної підготовки студентів ЗВО України та Китаю в умовах глобалізації; у процесі самоосвіти здобувачів закладів вищої освіти.

Практичне значення одержаних результатів полягає в достатній готовності його результатів до впровадження в освітній процес ЗВО України та Китаю: удосконалено методикау предметно-мовного інтегрованого навчання з метою активізації процесу опанування студентами ЗВО іноземних мов та національних культур; розроблено комплекс вправ з формування лінгвокультурної компетентності студентів ЗВО з використанням сучасних інформаційно-комунікативних технологій навчання з метою підвищення їх мотивації до вивчення іноземних мов та національних культур; розроблено низку навчальних комунікативних тренінгів як ефективного засобу формування лінгвокультурної компетентності студентів ЗВО України та Китаю.

Матеріали дослідження можуть бути використані в процесі лінгвокультурної підготовки майбутніх фахівців різних спеціальностей, у науково-педагогічній підготовці здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, а також у системі підвищення кваліфікації фахівців та самоосвітній діяльності студентів закладів вищої освіти України та Китаю, при підготовці до написання курсових та кваліфікаційних наукових робіт різного рівня з проблеми формування лінгвокультурної компетентності майбутніх фахівців в умовах глобалізації. Основні результати дисертаційної роботи висвітлено в 7 одноосібних публікаціях, зокрема: 4 статті в наукових фахових виданнях України, 1 стаття – у зарубіжному періодичному виданні.

Загалом позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, наукове і практичне значення здобутих результатів, вважаємо за доцільне висловити певні зауваження:

1. Авторка дисертації зазначає, що теоретико-методологічну основу дисертаційної праці становлять положення системного, діяльнісного, компетентнісного, особистісно зорієнтованого, культурологічного, інтегративного наукових підходів. Дійсно, зазначені методологічні підходи є підґрунтям для професійної підготовки фахівців будь-якої спеціальності. Утім доцільно було б зосередитися на специфічних підходах, які висвітлюють особливості лінгвокультурної підготовки студентів ЗВО України та Китаю в умовах глобалізації.

2. На наш погляд, теоретичний розділ дослідження необхідно було посилити матеріалом, пов'язаним саме з організацією освітнього процесу студентів ЗВО України та Китаю в умовах глобалізації.

3. У підрозділі 1.1. (с. 37) поданий аналіз поняття «лінгвокогнітивні вміння» варто більш чітко пов'язати з основним ключовим поняттям «лінгвокультурна компетентність».

4. Вважаю, що в дисертації треба було більш докладно описати діагностичний інструментарій, який використовується для з'ясування стану сформованості лінгвокультурної компетентності студентів.

5. Дисертація значно би виграла, якби в ній було більш чітко визначено відмінності між процесами формування лінгвокультурної компетентності студентів ЗВО України та Китаю.

6. На нашу думку, доцільно було б підготувати методичні матеріали щодо організації семінарів-практикумів з формування лінгвокультурної компетентності студентів ЗВО України та Китаю в умовах глобалізації з огляду на актуальність проблеми в сучасному освітньому просторі.

Загальний висновок

Висловлені зауваження не знижують наукового та практичного значення проведеного дослідження, що підтверджує наукову зрілість та професійну компетентність дисертантки, а отримані нею нові результати мають високу цінність. На основі вищевикладеного зроблено висновок про те, що дисертація Лі Вейхуа «Формування лінгвокультурної компетентності студентів ЗВО України та Китаю в умовах глобалізації» заслуговує високої оцінки, бо вона є

самостійною, завершеною науковою роботою, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог щодо оформлення дисертації» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9 – 18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167), а її авторка – Лі Вейхуа – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Офіційний опонент –

**доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освітології та
інноваційної педагогіки
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди**

Н. О. Ткачова

